

Wat onderricht de Kerk over klonen?

1. Toepassing van klonen bij mensen

Beoordeling van de methode op zich

De Kerk leert dat de menselijke persoon het recht heeft om een vrucht te zijn van de liefde van beide ouders. Dit is gewaarborgd als het kind is verwekt door de huwelijkse gemeenschap van de ouders. De huwelijksliefde is de totale, wederzijdse gave van man en vrouw aan elkaar. Deze gave wordt totaal door de geslachtsgemeenschap waardoor de vrouw aan de echtgenoot het vaderschap en de man aan de echtgenote het moederschap kan geven. De seksuele gemeenschap van de gehuwden maakt hun gave totaal als deze openstaat voor het ouderschap. Daardoor is het kind alleen de vrucht van de liefde tussen beide ouders als het is verwekt door hun seksuele gemeenschap.

Als het kind wordt verwekt door kunstmatige voortplanting, dan is het niet de vrucht' van de ouderliefde, maar een 'product' van een techniek, die bijvoorbeeld bij IVF door derden in het laboratorium is toegepast. De ouders zullen dan mogelijk het kind oprecht verlangen en ook van het kind houden, maar staan blijft dat het op een moreel ongeoorloofde manier is verwekt, omdat het product is van een techniek en niet de vrucht van de ouderliefde.

Klonen is een asexuele vorm van kunstmatige voortplanting. Hiertegen is het bezwaar nog groter dan tegen IVF. Want bij klonen, gesteld dat dit (door middel van kerntransplantatie) bij mensen mogelijk zou zijn, komt het kind voort uit één persoon. Dan staat er geen relatie tussen twee personen aan de basis van de verwekking van het kind. Daarom stuit klonen op ernstige en essentiële ethische bezwaren en is de toepassing van deze methode bij mensen in zich altijd en overal onaanvaardbaar.

Beoordeling van het doel

Verder moet gekeken worden naar het doel waarvoor klonen wordt toegepast. Het doel kan de voortplanting zijn, waarbij het mogelijk is om in theorie een heel groot aantal mensen te verwekken die allen hetzelfde DNA hebben. Klonen met als doel voortplanting is veel landen bij wet verboden.

In een aantal landen is wel ruimte geschapen voor het kloneren van mensen met als doel uit het hiermee verwekte embryo de embryonale stamcellen te verwijderen en te gebruiken voor het kweken van weefsels en organen. Deze zouden kunnen worden gebruikt voor transplantatie naar de persoon van wie door klonen een genetische kopie is gemaakt. Doordat het DNA althans in de celkernen van de transplantatieweefsels- of organen gelijk is aan die van de ontvanger, hoopt men afstotingsreacties te voorkomen. Tegen klonen voor dit doel bestaan nog ernstiger bezwaren dan tegen klonen ten behoeve van de voortplanting: het menselijk embryo wordt moedwillig verwekt om het daarna te doden en cellen ervan te gebruiken voor transplantatiedoeleinden. Een embryo moet vanaf de conceptie worden gerespecteerd als een menselijke persoon. De ene mens mag niet worden opgeofferd voor de medische behandeling van een andere mens.

2. Toepassing van kloneren bij dieren

Bij dieren bestaan er geen essentiële bezwaren tegen klonen. Toepassingen zijn bijvoorbeeld het verwekken van een heel groot aantal genetische kopieën van koeien met excellente eigenschappen qua kwaliteit van vlees of melkproductie in de veeteelt. De eerste pogingen om schapen te kloneren waren gericht op het tot stand brengen van een hele reeks schapen die genetisch gemanipuleerd waren zodat ze menselijke bloedstollingsfactoren konden produceren. Hier hangt de beoordeling af van het doel waarvoor dieren worden gekloneerd en van de risico's. Het doel moet een bijdrage zijn aan het Algemeen Welzijn. Het Algemeen Welzijn is het geheel aan condities dat nodig is opdat de leden van de samenleving zich als mens kunnen ontwikkelen en hun doel als mens kunnen bereiken. Vanuit dit perspectief zou het garanderen van voldoende vlees- en melkproductie een acceptabel doel kunnen zijn. Dat geldt ook voor de productie van geneesmiddelen, zeker als die langs andere wegen niet of moeilijk op voldoende schaal zijn te produceren. Vanuit het Algemeen Welzijn moet ook rekening worden gehouden met het milieu: evenals bij andere ingrepen in de natuur mag men bij klonen van dieren geen onverantwoorde risico's voor het milieu nemen. Bovendien moeten dieren bij kloneren niet onnodig wreed worden behandeld.

Het kloneren van huisdieren om een genetische kopie te hebben van een gestorven huisdier is – met alle respect voor de genegenheid die mensen hun huisdieren kunnen toedragen – een uiting van het doorgeschoten individualisme dat de huidige cultuur kenmerkt. Nog afgezien van het feit dat er tussen genetische kopieën altijd verschillen bestaan – evenals bij eeniige tweelingen – lijkt het kloneren van huisdieren voor de behoeften van individuen, zeker gelet op de hoge kosten geen bijdrage aan het Algemeen Welzijn. Dit geld kan beter worden besteed voor het oplossen van de talrijke noden die onze samenleving kent, in eigen land en in de wereld.

Voor verdere verdieping zie:

Manual of Catholic medical ethics. Responsible healthcare from a Catholic perspective, W.J. Eijk, L.M. Hendriks, J.R. Raymakers, J.I. Flemming (red.), Ballarat: Court Connor Publishing, 2014, pp. 239-263